

Quickscan Flora en fauna Bestemmingsplan 'Lijnbaankwartier/Coolsingel'

Implementatie Flora- en faunawet en verkenning ecologische waarden

Datum

24-07-2013

Versie

Concept

Opdrachtgever

D. Harteveld

Stadsontwikkeling, bureau
bestemmingsplannen

Opsteller

Drs. O. van Velthuisen

Stadsontwikkeling, P & E, MRO

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Ligging bestemmingsplangebied	3
1.3	Ontwikkelingen	4
1.3.1	Ontwikkelingen die het BP mogelijk dient te maken	5
1.3.2	Ontwikkelingen die reeds lopen of vergund moeten worden	5
1.3.3	Ontwikkelingen die NIET worden meegenomen in het BP	6
1.4	Onderzoeksmethodiek	6
2.	Analyse flora- en fauna	7
2.1	Gebiedsbeschrijving en ecologische relaties met omgeving	7
2.2	Beschermde gebieden	8
2.3	Beschermde soorten	8
2.3.1	Flora	9
2.3.2	Kleine Zoogdieren	9
2.3.3	Vleermuizen	9
2.3.4	Vogels	10
2.3.5	Amfibieën en reptielen	10
2.3.6	Vlinders en libellen	11
2.3.7	Vissen	11
3.	Conclusie	12
3.1	Gebiedbescherming	12
3.2	Soortbescherming	12
3.2.1	Flora	12
3.2.2	Fauna	12
3.3	Gevolgen bestemmingsplan en nader onderzoek	13
3.4	Omgang met beschermde soorten	14
3.5	Kansen en aanbevelingen	14

Bijlagen

1. Literatuurlijst
2. Wet- en regelgeving
3. Impressies Lijnbaankwartier

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Wet ruimtelijke ordening die op 1 juli 2008 in werking is getreden verplicht gemeenten om in het kader van behoorlijk bestuur bestemmingsplannen die ouder zijn dan tien jaar te actualiseren. In de deelgemeente Centrum zijn momenteel drie verouderde bestemmingsplannen van kracht. Het betreft de bestemmingsplannen 'spoortunnel Rechter Maaseoever', 'Weena-Oost' en 'Coolsingel en omgeving'. Deze moeten, conform de wet RO, geactualiseerd worden. Doelstelling van de actualisatie is een vastgesteld bestemmingsplan, waarin de planologische en juridische kaders voor de ruimtelijke ordening in het gebied zijn verankerd. De drie bestemmingsplannen worden samengevoegd tot één overkoepelend bestemmingsplan te weten 'Lijnbaankwartier en Coolsingel'. Het bestemmingsplan is voor het grootste deel conserverend, er worden een beperkt aantal nieuwe ontwikkelingen in meegenomen. Overige ontwikkelingen zijn reeds gerealiseerd of in de uitvoeringsfase.

In een bestemmingsplan, waarbij sprake is van wijzigingen en veranderingen in bestemmingen, kunnen beschermde soorten flora en fauna (tijdelijk) schade ondervinden. Wanneer dit het geval is moet rekening worden gehouden met het wettelijke kader van de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en eventueel andere geldende natuurwetgeving. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen of als gevolg van het bestemmingsplan conflicten kunnen optreden t.a.v. de vigerende natuurwet- en regelgeving. In bijlage 2 is een uitgebreid overzicht te vinden m.b.t. de huidige wet- en regelgeving op het gebied van soort- en gebiedsbescherming beschreven. Op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortverspreidingsgegevens en een korte veldverkenning worden uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het projectgebied. Vervolgens worden de verwachte effecten op deze soorten in beeld gebracht en de mogelijke vervolgstappen die hieruit voortvloeien.

Op basis hiervan kan worden aangegeven of:

- nader onderzoek nodig is;
- ontheffing dient te worden aangevraagd;
- als gevolg van aanwezige natuurwaarden beperkingen en/of voorwaarden gesteld moeten worden;
- de Flora- en faunawet vaststelling van het bestemmingsplan niet in de weg staat.

1.2 Ligging bestemmingsplangebied

Het plangebied (*figuur 1*) is gelegen in de deelgemeente Rotterdam Centrum en wordt ruwweg begrensd door Weena, Schiekade, het spoor, Haagseveer, Rodezand, Blaak, Karel Doormanstraat, Schouwburgplein, Mauritsweg en Kruisplein. Het plangebied omvat de bestemmingsplannen 'Spoortunnel Rechter Maaseoever', 'Weena-Oost' en 'Coolsingel en omgeving'.

Figuur 1: bestemmingsplangebied met de drie oude bestemmingsplannen (bron: startnotitie)

1.3 Ontwikkelingen

Een deel van de onderstaande bouwplannen of projecten zal moeten worden opgenomen c.q. mogelijk worden gemaakt in het nieuwe bestemmingsplan. Een deel ervan zal, omdat er op korte termijn geen duidelijkheid over komt, buiten beschouwing gelaten worden. Uitgangspunt voor deze vertaalslag vormt de zogeheten goede ruimtelijke onderbouwing als onderdeel van de planprocedure. Bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan wordt uitgegaan de door b&w of gemeenteraad vastgestelde beleidskaders. De procedure die nu ingezet wordt is vooral gericht op het in een relatief korte tijd vaststellen van een actueel planologisch en juridisch kader. Dit kader legt de bestaande ruimtelijke situatie vast en houdt rekening met gewenste toekomstige ontwikkelingen, voor zover bekend zijn en in het de startnotitie zijn vastgelegd.

De ontwikkelingen die door het BP mogelijk gemaakt dienen te worden zijn beperkt en hebben voor een deel op voorhand weinig invloed op beschermde natuurwaarden. Er is grotendeels sprake van een 'conserverend' bestemmingsplan. Veel ontwikkelingen zijn reeds gerealiseerd of in al de uitvoeringsfase. Daarnaast zijn er een aantal ontwikkelingen die nog onduidelijk zijn,

waardoor deze niet binnen dit bestemmingsplan zullen worden opgenomen. Gezien het conserverende karakter zal het overgrote deel van effecten zal zich daardoor beperken tot ontwikkelingen die daadwerkelijk leiden tot een veranderende situaties bv. in het geval van sloop, renovatie, nieuwbouw etc. Het wijzigen van bv. kantoorgebouwen naar woningen hoeft niet altijd te leiden tot effecten, tenzij zowel extern als intern grondige aanpassingen worden verricht. Hetzelfde geldt voor nieuwbouw die gerealiseerd wordt tegen bestaande bebouwing. Om een compleet beeld te krijgen van de aanwezige ecologische waarden in het bestemmingsplan gebied worden in deze quickscan alle bovengenoemde deelgebieden globaal beoordeeld en beschreven. Waar bekend worden ontwikkelingen direct hierin meegewogen. Vervolgens wordt aangegeven waar mogelijke knelpunten kunnen worden verwacht of juist kansen aanwezig zijn.

1.3.1 Ontwikkelingen die het BP mogelijk dient te maken

In de startnotitie BP 'Scheepvaartkwartier en Coolsingel' zijn twee nieuwe ontwikkelingen genoemd:

- Serres aan het Stadshuisplein
programma: horeca in twee lagen hoog
- Plannen voor Pathé
programma: horeca in de plint ter plekke van de huidige ingang tot de parkeergarage

1.3.2 Ontwikkelingen die reeds lopen of vergund moeten worden

- B-tower
Programma: detailhandel, parkeren en wonen
Realisatie: nu in aanbouw
- Karel Doorman
Programma: detailhandel op de begane grond, parkeren en wonen
Realisatie: nu in aanbouw
- Calypso
Programma: detailhandel op de begane grond, parkeren en wonen, maatschappelijk
Realisatie: nu in aanbouw
- Hiltonlocatie
Programma: parkeergarage ondergrondse
Realisatie: al gerealiseerd
- Spinoza
Programma: detailhandel, horeca, parkeren, kantoren en koopwoningen;
Realisatie: start werkzaamheden waarschijnlijk najaar 2012
- Forum
Programma: detailhandel, woningen, kantoren, horeca, hotel, parkeergarage en een ondergrondse expeditiestraat.
Realisatie: aanvang werkzaamheden waarschijnlijk najaar 2012

1.3.3 Ontwikkelingen die NIET worden meegenomen in het BP

- Postkantoor
Programma: detailhandel en hotel
Realisatie: nu in procedure

Voor het nieuwe bestemmingsplan wordt voor dit plot dezelfde vrijstellingsmogelijkheid aangehouden ten behoeve van de lopende procedure.

- Lijnbaan
Programma: uitbreiding bebouwing ten behoeve van detailhandel aan de achterkant
Realisatie: plannen zijn pas over 2-5 jaar financieel uitgerekend (plannen nog in beginfase)
- omgeving Pompenburg
Programma: loopbrug (nu mogelijk gemaakt via tijdelijke vergunning)

1.4 Onderzoeksmethodiek

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens, die worden geraadpleegd voorafgaand aan terreinbezoeken en/of gerichte inventarisaties. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, heeft de gemeente Rotterdam sinds februari 2011 de beschikking over een eigen natuurdatabase (bijlage 2). Hierin zijn alle waarnemingen en onderzoeksresultaten opgenomen vanaf 2005 t/m 2012. Hiermee kan een eerste indicatie worden verkregen van de aanwezigheid van beschermde soorten in gebieden binnen de gemeentegrenzen van Rotterdam. Naast gegevens uit de database is ook gebruik gemaakt van diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen gebruikt (bijlage 1).

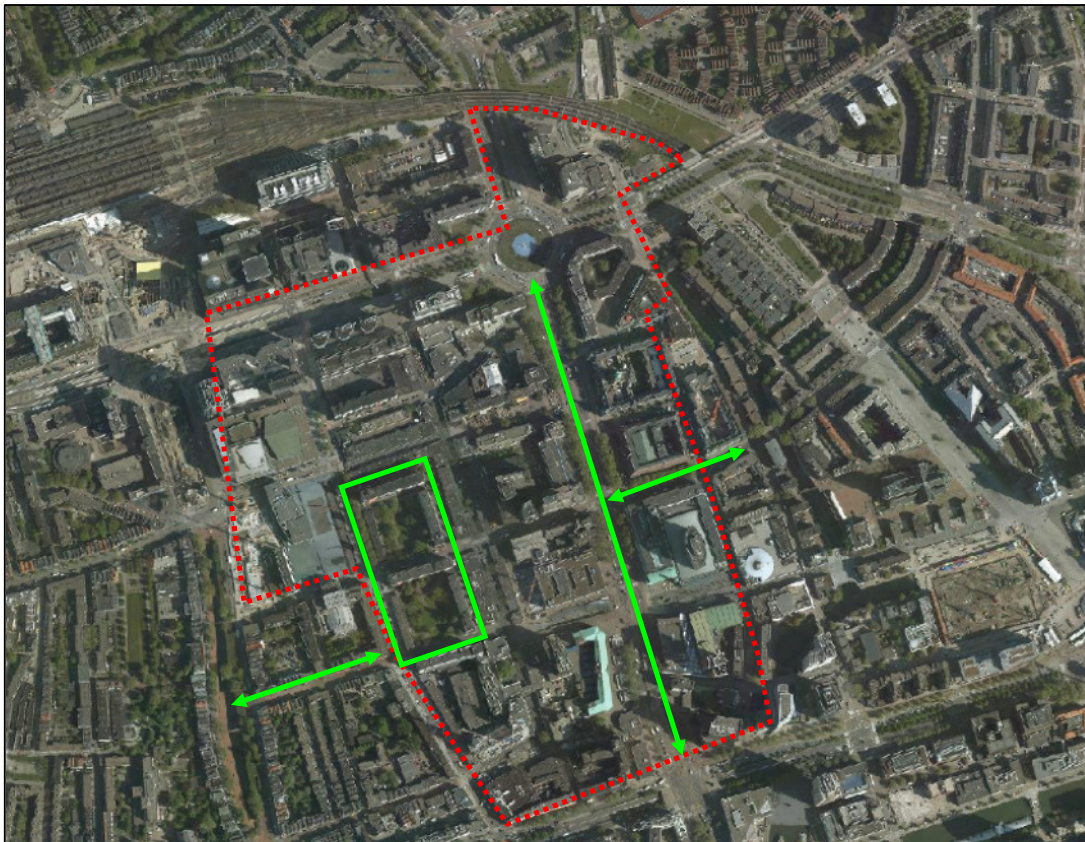
Terreinbezoeken en gerichte inventarisaties

Binnen het gebied 'Lijnbaankwartier en Coolsingel' zijn slechts beperkt onderzoeksgegevens beschikbaar. Dit is te verklaren doordat er nauwelijks gericht onderzoek in dit gebied heeft plaatsgevonden. De natuurdatabase maakt wel melding van losse waarnemingen. Om een actueel beeld te krijgen van de natuurwaarden in het gebied is op basis van recente luchtfoto's, soortverspreidingsgegevens en een kort veldbezoek (14 mei 2013) een analyse gemaakt betreffende het potentieel voorkomen van beschermde soorten. Op basis hiervan kunnen aannames worden gedaan of een uitvoeriger onderzoek naar de aanwezige soorten flora en of fauna gewenst is. Een aantal soortgroepen zijn al op basis van een eerste scan (bv. aanwezigheid water) direct uit te sluiten. Voor andere is een diepere analyse nodig, zoals vleermuizen en vogels. Het doel van de analyse is om een antwoord te geven of de vraag of Flora- en faunawet goedkeuring van het bestemmingsplan in de weg staat. Indien dit het geval is worden concrete vervolgstappen aangegeven om tot vaststelling van het bestemmingsplan kunnen komen.

2. Analyse flora- en fauna

2.1 Gebiedsbeschrijving en ecologische relaties met omgeving

Het Lijnbaankwartier wordt door velen gezien als hét centrum van Rotterdam, het hart van de binnenstad. Een binnenstad met een moderne, grootstedelijke identiteit. Het Lijnbaankwartier is het economisch hart van de stad met veel kantoren en uitgebreid en goed functionerend winkelgebied. Het winkelgebied concentreert zich rondom de Lijnbaan, een drukke en autovrije winkelstraat. Binnen het gebied Lijnbaankwartier ligt ook het Schouwburgplein, een opvallende verschijning door de bijzondere kunst die op het plein geplaatst is. Op het plein zijn de Stadsschouwburg, bioscoop Pathé en diverse eetgelegenheden gevestigd. De Coolsingel is sinds de wederopbouw de centrale verkeersader van de binnenstad (en daarmee zeer druk). De Coolsingel vormt de verbinding tussen Hofplein en Blaak, daarnaast fungeert het ook als winkelboulevard en kantoorgebied.

Figuur 2: luchtfoto BP gebied met potentiële ecologische verbindingen en gebieden (groen)

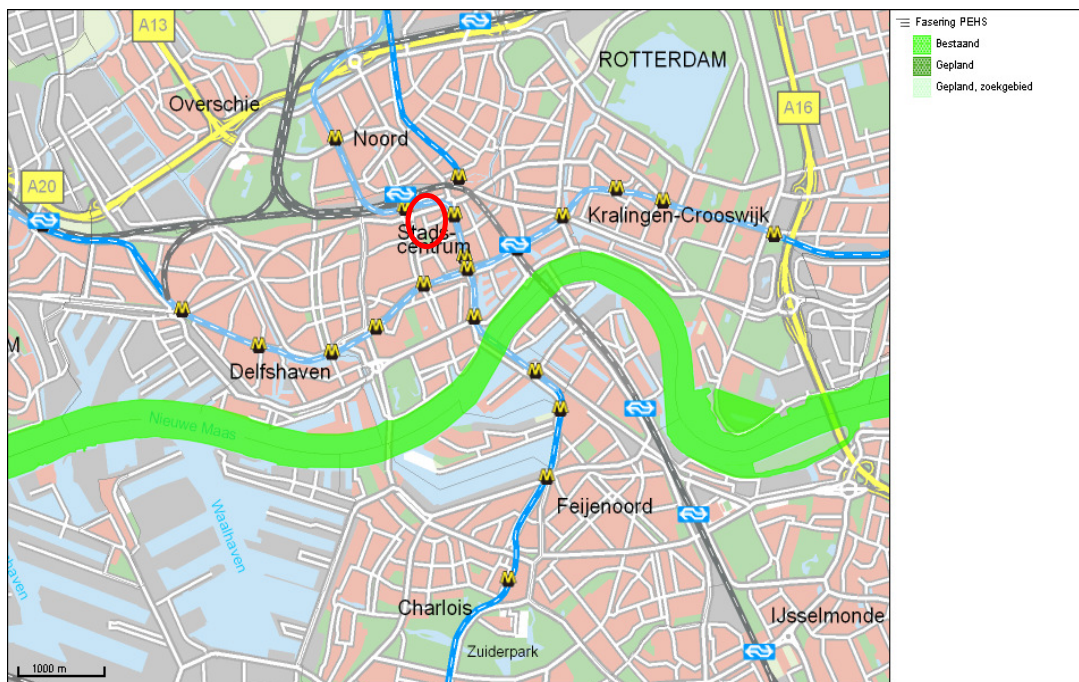
Over het algemeen is het bestemmingsplangebied Lijnbaankwartier-Coolsingel grotendeels verhard en bebouwd. Er zijn, zeker in de dicht bebouwde delen, zoals de winkelstraten, nauwelijks groene elementen aanwezig. Deze zijn meer te vinden langs de randen van het gebied en in binnentuinen van woonblokken. Langs de Coolsingel is wel een bomenlaan

aanwezig, voornamelijk bestaande uit platanen. Echter is dit ook meteen de drukste weg in het gebied met veel autoverkeer (dag en nacht).

Op het oog lijken de ecologische waarden dus beperkt. Echter is ecologie niet alleen meetbaar door te kijken naar de hoeveelheid groen en/of water. Bebouwing behoort ook meegenomen te worden bij het beschouwen van de stad als een ecologisch systeem. Dit geldt voor zowel oud- als nieuwbouw. Het groen in de woon- en kantoorwijken betreft vooral (binnen)tuinen, grasbermen en bomenlanen. Er zijn twee grote binnentuinen aanwezig te weten de Joost Bankaertsplaats en de Jan Evertsen plaats. Aansluitingen met het omringende gebied is aan de oostzijde vooral via de Meent met wat groene elementen (bomenrijen) en aan de westzijde de Westersingel/Mauritsweg. In bijlage 4 zijn een aantal impressiefoto's opgenomen van het bestemmingsplangebied.

2.2 Beschermde gebieden

Indien er negatieve effecten optreden op gebieden die beschermd zijn in kader van de Natuurbeschermingswet (Natura 2000) of deel uitmaken van de EHS zijn mogelijk aanvullende voorwaarden van kracht. Het gebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de natuurbeschermingswet. De Nieuwe Maas maakt wel deel uit van de nationale ecologische hoofdstructuur. Kernwaarden hierbinnen zijn o.a. de aanwezigheid van getijdennatuur en de mogelijkheden voor vismigratie. Het Lijnbaankwartier ligt echter op enige afstand van de rivier. Invloeden op de EHS worden dan ook niet verwacht, gezien het lokale karakter van de voorgenomen ingrepen.

figuur 3: EHS (groen) t.o.v. Lijnbaankwartier (globaal)

2.3 Beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt). Bij negatieve effecten geldt mogelijk een ontheffingsplicht, ook indien er sprake is van verminderde geschiktheid van een essentieel onderdeel van een leefgebied.

In bijlage 2 wordt de Flora- en Faunawet en andere natuurwetgeving uitgebreid toegelicht.

2.3.1 Flora

Aangezien het grootste deel van het bestemmingsplangebied verhard is, zijn er nagenoeg geen mogelijkheden voor beschermde flora soorten om zich hier te vestigen. De delen die groen zijn, vooral bestaand uit gazon, grasbermen, tuinen en bloemperken worden intensief onderhouden. Het is onwaarschijnlijk dat hier geschikte groeiplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten voorkomen.

2.3.2 Kleine Zoogdieren

Soorten die regelmatig in dichtbebouwde gebieden worden aangetroffen zijn o.a. egel en huisspitsmuis, mits er enige vorm van groen aanwezig is (dit kan bv. een tuin zijn of gazon). Beide vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet, waarvoor een algemene vrijstelling geldt voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. Meer strikt beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten (zoals bv. waterspitsmuis) worden niet in het plangebied verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop. Wel geldt altijd de zorgplicht voor zowel beschermde als niet-beschermde soorten.

2.3.3 Vleermuizen

Soorten die in binnenstedelijk gebied kunnen worden verwacht zijn Gewone en Ruige dwergvleermuis. Beide soorten kunnen tot in het centrum van Rotterdam worden aangetroffen. De Ruige als Gewone dwergvleermuis gebruiken overwegend kleine spleten, scheuren en ruimten in muren en openingen onder dakranden of holten in bomen om toegang te verkrijgen tot een geschikte verblijfplaats (bv. onder daklijsten, zolders of in een spouwmuur). De soorten foerageren vaak in en rond groene elementen zoals groene oevers, parken en tuinen, vaak ook in nabijheid van water. Als vliegroutes worden vaak doorgaande boomstructuren gebruikt (al dan niet langs water). Andere soorten die soms in stedelijk gebied worden gezien zijn watervleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Gewone dwergvleermuizen en Laatvlieger verblijven uitsluitend in gebouwen, de Ruige dwergvleermuis tijdens het paarseizoen ook wel in bomen. De Watervleermuis is een uitgesproken boombewoner, maar wordt zelden in dichtbebouwd gebied aangetroffen. Grootoorvleermuizen maken afwisselend gebruik van beboste en stedelijke gebieden en kunnen zowel in gebouwen als in bomen verblijven. Figuur 7 toont de waarnemingen van vleermuizen in het Scheepvaartkwartier.

Zoals eerder aangegeven is er in het bestemmingsplan niet eerder gericht onderzoek uitgevoerd. Wel zijn er enkele waarnemingen bekend van foeragerende dieren. Net buiten de plangrens zijn een aantal verblijfplaatsen vastgesteld (bij flat aan de Mauritsplaats en bij een gebouw ter hoogte van de Meentbrug). In beide gevallen betreft het waarnemingen die gemeld zijn door bewoners. Ondanks de zeer beperkte aanwezigheid van groene elementen hoeft dit niet automatisch te betekenen dat het Lijnbaankwartier geen functie heeft voor vleermuizen. De meest verlichte delen zullen naar verwachting wel vermeden worden, maar daar waar donkere hoeken zijn en enig groen is kan door o.a. de gewone dwergvleermuis gefoerageerd worden (b.v. bij beide binnentuinen). In bebouwing kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn, dit kan het geval zijn in zowel oudere als nieuwere bebouwing.

Indien sloop- en/of herontwikkeling van met name oudere (historische) bebouwing aan de orde is, kan niet worden uitgesloten dat verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast. In het BP zijn vooralsnog geen ontwikkelingen opgenomen waarbij sloop aan de orde is. Echter gaat het BP

alleen uit van functiewijzigingen. Dit betekent dat sloop nog steeds mogelijk is, indien een functie niet veranderd. Voorafgaand aan de uitvoering zal het noodzakelijk zijn om dergelijke woonlocaties/bebouwing gericht te onderzoeken op aanwezigheid en gebruik door vleermuizen. Indien er sprake is van aantasting van verblijfplaatsen kan een ontheffingplicht aan de orde zijn voorafgaand aan de ontwikkelingen. Hierbij kunnen mitigerende en compenserende voorwaarden worden gesteld.

2.3.4 Vogels

Wat broedvogels betreft mag er vanuit worden gegaan dat in het broedseizoen verschillende soorten vogels de aanwezige bomen gebruiken om hun nest in te maken. Dit zal zeker het geval zijn beide parken, waar voldoende bomen aanwezig zijn om in te nestelen. Ook in de meer bebouwde delen van het gebied kunnen broedende vogels worden verwacht. De aantallen en diversiteit zullen hier, gezien het beperkte areaal openbaar groen en het verstedelijkt karakter met veel verstoring, veel lager zijn en beperkt tot minder versstoringsgevoelige soorten.

Een aantal vogelsoorten als uilen en andere roofvogels, maar sinds 2009 ook huismussen en Gierzwaluw, hebben vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Deze vogels en hun verblijfplaatsen zijn conform de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Uit de natuurdatabase Rotterdam blijkt dat er enkele losse waarnemingen zijn gedaan binnen het BP gebied van huismus. Deze zijn o.a. waargenomen bij de grote binnentuinen en ter hoogte van het Beursplein. De waarnemingen gedaan in de binnentuinen zijn niet vreemd, daar hier nog redelijk wat groene elementen aanwezig zijn. Bij het beursplein betreft het mogelijk mussen die op voedsel afkomen. In de bredere omgeving zijn nog waarnemingen gedaan van sperwer, slechtvalk en gierzwaluw. De sperwer is een roofvogel die de laatste jaren aan een opmars bezig is richting de stad. De soort broedt o.a. in parken en jaagt op stadsvogels (zoals huismus en stadsduif). Slechtvalk is echter een soort die veelal op hoge plaatsen broeden bv. bovenop een hoog gebouw of in een mast. In de omgeving zijn is veel geschikte hoogbouw aanwezig. Van slechtvalk zijn in Rotterdam meerdere nesten bekend op hoge locaties zoals gebouwen en bruggenhoofden. Aangezien Slechtvalk geregeld op vogels jaagt (zoals duiven) zijn stadswijken, maar ook parken en pleinen, ideale foerageergebieden voor deze soort. Ook zijn waarnemingen bekend van gierzwaluw uit de omgeving. De gierzwaluw is een uitgesproken gebouwbewoner, waarbij vaak onder dakpannen wordt gebroed. Oudere gebouwen en woonblokken met schuine pannendaken bieden geschikte verblijfplaatsen voor deze soort.

Indien sloop- en/of herontwikkeling van bebouwing aan de orde is, kan niet worden uitgesloten dat verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels worden aangetast. Binnen het BP is geen ontwikkeling opgenomen waarbij sloop aan de orde is. Net als bij vleermuizen geldt echter dat het BP alleen kijkt naar functieverandering. Indien de functie niet veranderd kan er alsnog sloop plaatsvinden. Een vervolgonderzoek naar aanwezigheid van jaarrond beschermde vogels is voorafgaand aan de uitvoering dan noodzakelijk. Indien er sprake is van aantasting van verblijfplaatsen kan een ontheffingplicht aan de orde zijn voorafgaand aan de ontwikkelingen. Hierbij kunnen mitigerende en compenserende voorwaarden worden gesteld.

2.3.5 Amfibieën en reptielen

Strikt beschermde amfibieën (zoals bv. rugstreeppad) wordt niet verwacht binnen de bebouwde delen van het plangebied, door het ontbreken van geschikt biotoop. Het voorkomen van reptielen is eveneens op voorhand uit te sluiten. Het bestemmingsplangebied is als leefgebied voor deze soortgroep volstrekt ongeschikt. Meer algemene amfibieën, zoals gewone pad, kunnen nog wel

eens aangetroffen worden midden in een verharde omgeving. Mogelijk betreft het dan beesten die uit een vijver of singel zijn gekomen. Voor alle amfibieën en reptielen geldt altijd de zorgplicht.

2.3.6 Vlinders en libellen

Binnen Rotterdam komen geen vlinders die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet. Beschermd worden slechts zeer sporadisch aangetroffen en zijn bovendien veeleisend. De bebouwde delen binnen het bestemmingsplangebied zijn op voorhand ongeschikt. In de binnentuinen kunnen algemene soorten vlinders wel worden verwacht. Hiervoor geldt de zorgplicht. Voor libellen ontbreekt het aan water, waardoor aanwezigheid van soorten uit deze soortgroep onwaarschijnlijk zal zijn.

2.3.7 Vissen

Er zijn binnen het bestemmingsplan geen waterelementen aanwezig. Vissen (al dan niet beschermd) zijn dus op voorhand uit te sluiten.

3. Conclusie

3.1 Gebiedbescherming

Het bestemmingsplangebied Lijnbaankwartier-Coolsingel ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de natuurbeschermingswet. De Nieuwe Maas maakt wel deel uit van de nationale ecologische hoofdstructuur. Kernwaarden hierbinnen zijn o.a. de aanwezigheid van getijdennatuur en de mogelijkheden voor vismigratie. Het Lijnbaankwartier ligt echter op enige afstand van de rivier. Invloeden op de EHS worden dan ook niet verwacht, gezien het lokale karakter van voorgenomen ontwikkelingen.

3.2 Soortbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet (*bijlage 2*) dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde fauna door voorgenomen ontwikkelingen kans lopen te worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of groeiplaatsen van beschermde flora verdwijnt. Afhankelijk van de zwaarte van bescherming van een soort kan een ontheffingplicht aan de orde zijn, waarbij mitigerende en compenserende als voorwaarden kunnen worden gesteld.

3.2.1 Flora

Vanwege het grotendeels verharde, sterk stedelijke karakter van een groot deel van het projectgebied en daarmee de menselijke beïnvloeding is het onwaarschijnlijk dat er hier geschikte groeiplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten aanwezig zijn.

3.2.2 Fauna

De meeste van de mogelijk voorkomende diersoorten, zijn beschermd onder de eerste beschermingscategorie van de Flora- en faunawet. Het betreft hier o.a. soorten als egel en mol, welke tot in de binnenstad kunnen worden aangetroffen, veelal in tuinen en gazon. Voor beide soorten geldt een algemene vrijstelling voor het vestoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. De zorgplicht is wel altijd van toepassing.

Aanwezigheid van een aantal (strikt) beschermde soorten is in het gebied Lijnbaankwartier-Coolsingel niet op voorhand uit te sluiten. Voor het sterk verstedelijkte gebied zijn dit vooral soorten uit de soortgroepen vleermuizen en jaarrond beschermde vogels. Uit losse waarnemingen is aanwezigheid van vleermuizen reeds aangetoond, ook zijn er enkele (kleine) verblijfplaatsen bekend midden in het centrum. Fourageergelegenheid is vooral aanwezig in de vorm van kleine binnentuinen/plaatsen. Verblijfplaatsen kunnen echter door het hele gebied worden verwacht. Bij eventuele ontwikkelingen waarbij sloop en/of verwijderen van grote hoeveelheden groen aan de orde is en plaatsing verlichting etc. dient men bedacht te zijn op mogelijke negatieve effecten op deze soorten. Nader onderzoek is dan noodzakelijk voorafgaand aan de daadwerkelijke ontwikkelingen. Dergelijke ontwikkelingen maken echter vooralsnog geen deel uit van BP en zijn voor de vaststelling niet van belang. Het BP is voor een groot deel conserverend, waardoor er slechts beperkt ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden. Naast vleermuizen zijn in het bestemmingsplangebied ook vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen als huismus en gierzwaluw te verwachten. Van beide soorten zijn waarnemingen bekend en het is daardoor ook niet op voorhand uit te sluiten dat er verblijfplaatsen (nesten) aanwezig zijn. Voor huismus zal dit vooral op locaties zijn waar kleinschalig groen aanwezig is (b.v. hagen/struwelen).

Voor gierzwaluw gaat het vooral op daken met dakpannen waaronder genesteld kan worden. Tot slot is in het gebied ook slechtvalk waargenomen. Deze roofvogelsoort broedt op hoge gebouwen, masten en torens. Indien er sprake is van sloop en/of renovatie, danwel verwijderen van kleinschalige groene elementen, is niet uit te sluiten dat er een negatief effect optreedt op bovengenoemde soorten (vooral huismus en gierzwaluw). Een nader onderzoek is in dit geval noodzakelijk, waaruit mogelijk een ontheffingsplicht kan volgen. Het is daarom altijd aan te bevelen in een vroeg stadium rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten, zodat tijdig maatregelen kunnen worden getroffen. Dergelijke ontwikkelingen maken echter vooralsnog geen deel uit van BP en zijn voor de vaststelling niet van belang. Het BP is voor een groot deel conserverend, waardoor er slechts beperkt ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden.

3.3 Gevolgen bestemmingsplan en nader onderzoek

Bestemmingsplan

Het BP is voor een groot deel conserverend, waardoor er slechts beperkt ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden. Er is vooralsnog geen sprake van sloop en/of grootschalige renovatie. Effecten op beschermde soorten, zoals vleermuizen en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen worden in deze situatie niet verwacht. De ontwikkelingen die wel binnen het te actualiseren bestemmingsplan zijn opgenomen hebben geen gevolgen voor beschermde soorten. Indien er op termijn wel sprake is van sloop wordt altijd aanbevolen een nader onderzoek te doen naar vleermuizen en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen (huismus/gierzwaluw). Voor het vaststellen van een bestemmingsplan is nader onderzoek en aanvragen van eventuele ontheffing echter (nog) niet verplicht. Dit komt aan de orde voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering van werkzaamheden en valt onder de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. Indien een ontheffingsaanvraag nodig is kunnen hieraan mitigerende en compenserende voorwaarden worden gesteld, waar in het inrichting- en bouwplan rekening mee zal moeten worden gehouden. Met een goed onderbouwd onderzoek en de juiste maatregelen zal een ontheffing naar verwachting verleend worden. Met inachtneming van bovenstaande zaken staat flora- en fauna de vaststelling van het bestemmingsplan niet in de weg.

Nader onderzoek procedure

Zowel nader onderzoek als een eventuele ontheffing komen aan de orde (ruim) voorafgaand aan de uitvoeringsfase. Gezien de duur van de onderzoeksperiode wordt aangeraden deze tijdig uit te zetten. Onderstaande tabel toont de maanden waarin onderzoek kan worden uitgevoerd naar de desbetreffende soortgroep. Voor vleermuizen betreft dit twee perioden nl. zomer en najaar. Vogels worden geïventariseerd gedurende het broedseizoen (globaal maart t/m juli).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
vleermuizen												
vogels												

Uit de nader onderzoeken zal vervolgens blijken of een ontheffingsaanvraag voor verstoring van vleermuizen en/of vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen daadwerkelijk noodzakelijk is. Deze dient te worden aangevraagd via het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ELI). Het behandelen van de ontheffingsaanvraag door ELI bedraagt doorgaans 16 weken, vanaf het moment van indienen. Indien gewenst wordt een aparte offerte voor een ontheffingsprocedure opgesteld. De ontheffing kan tevens geïntegreerd in de Wabo aangevraagd

worden. Dit wordt ook wel aanhaken genoemd. De proceduretijd van de gehele Wabo-aanvraag wordt hiermee 26 weken. Indien een ontheffing noodzakelijk is, dient deze in bezit te zijn, **voor** de werkzaamheden van start gaan.

3.4 Omgang met beschermde soorten

Bij de uitvoering van werkzaamheden dient verder altijd rekening te worden gehouden met broedende vogels, dit conform de zorgplicht. Schade aan nestplaatsen van vogels kan voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen valt globaal in de periode half maart tot half juli. De nestplaatsen van vogels met een vaste rust- of verblijfplaats zijn het hele jaar rond beschermd. Voor het vernietigen van deze nestplaatsen is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Naast vogels geldt de zorgplicht ook voor alle andere beschermde (en niet beschermde) flora en fauna. Tijdens werkzaamheden dient o.a. rekening te worden gehouden met kleine zoogdieren, vissen en amfibieën. Indien nodig dienen dieren voorafgaand aan werkzaamheden te worden weggevangen.

3.5 Kansen en aanbevelingen

Uit de analyse die is gemaakt met behulp van gegevens uit de natuurdatabase Rotterdam is gebleken vleermuizen en vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen niet zijn uit te sluiten binnen de diverse deelgebieden in het Lijnbaankwartier-Coolsingel. Indien er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van negatieve effecten op voorgenoemde soorten geldt mogelijk een ontheffingsplicht. Afhankelijk van de soort waarvoor ontheffing aangevraagd wordt, zijn voor het verkrijgen van een ontheffing een aantal voorwaarden van belang (*bijlage 2*). Om een ontheffingsprocedure te bespoedigen en de kansen op succes te vergroten zijn, met het oog op de herontwikkeling en nieuwbouw, wel aanbevelingen toe doen om de situatie voor specifiek soorten uit bovengenoemde soortgroepen te verbeteren.

Er kan onder andere gedacht worden aan:

1. Ventilatievoegen (dilatatievoegen) in de nieuwbouw vanaf een hoogte van 4 meter (hoogte waarop verblijfplaatsen aanwezig zijn) worden niet afgedicht met roostertjes, zodat de spouwmuur toegankelijk is voor vleermuizen;
2. Ophangen vleermuiskasten (of inbouwen in muren);
3. Voorzieningen voor huismus en gierzwaluw in de vorm van neststenen en nestdakpannen (eveneens in te bouwen in muren);
4. Gebruik van (meer) inheemse beplanting en aanplant in structuurvorm;
5. Watergangen met natuurvriendelijke oevers en glooiingen;
6. Creëren bloemperken en extensief beheerde grasbermen voor vlinders;
7. Toepassen gerichte verlichting nabij groengebieden.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Verspreidingsatlassen:

1. SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*, Stichting Uitgeverij KNNV, Leiden;
2. Limpens, H. e.a., 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, Stichting Uitgeverij KNNV/Stichting Vleermuisonderzoek, Utrecht;
3. Meijden, R. van der, 1990, *Heukels flora van Nederland, 21^e druk*, uitgeverij Wolters Noordhof, Groningen.

Overige bronnen:

1. GISWEB gemeente Rotterdam
 - Natuurdatabase Rotterdam
 - Luchtfoto's 2010
 - (P)EHS Rotterdam

Geraadpleegde websites:

www.sovon.nl	-> (Vogels)
www.ravon.nl	-> (Vissen, amfibieën, reptielen)
www.floron.nl	-> (Flora)
www.vzz.nl	-> (Vleermuizen en zoogdieren)
www.vlinderstichting.nl	-> (Vlinders en libellen)
www.minlnv.nl	-> (Flora- en faunawet)
www.pzh.nl	-> (Natuurbeschermingswet, rode lijst)

Bijlage 2: Wet- en regelgeving

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaand staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die een verstoring kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdiepingslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de Flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De Flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast. Ontheffing t.b.v. andere activiteiten kan worden verleend voor het verjagen, verontrusten en opzettelijk verstoren van deze groep soorten, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort. Hiervoor is een lichte toets, waarin de verwachte effecten worden beschreven, vereist;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet vogels een gedragscode kan worden gewerkt en/of er sprake is van soorten van de habitatrichtlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en

maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de Flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheid gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten die relatief algemeen zijn, zoals spechten. Deze zijn alleen jaarrond beschermd indien door de ingreep er sprake is van grote negatieve invloed op het totale leefgebied. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Procedure ontheffingsaanvraag

Om planontwikkeling zo soepel mogelijk te laten verlopen is het van belang rekening te houden met het tijdsplan van ecologisch onderzoek (zowel duur van een onderzoek als de periode in het jaar waarin dit mogelijk is) en het eventuele vervolgtraject. Zo bedraagt een onderzoek naar vleermuizen ongeveer 6 maanden en kan dit alleen in de periode van april t/m september worden uitgevoerd (exclusief winterverblijven zoals bunkers) en kan flora in principe alleen in het bloeiseizoen worden geïventariseerd. Mocht uit het ecologisch onderzoek blijken dat een negatief effect op een of meerdere beschermde soorten niet is uit te sluiten, dan moet er een ontheffing (Flora- en faunawet) of een Verklaring van Geen Bedenkingen (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) worden aangevraagd. De doorlooptijd kan hiervoor variëren van 8 tot wel 26 weken. Indien aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van zeer strikt beschermde soorten niet is te voorkomen en mitigatie alleen niet voldoet, zal een uitgebreide ontheffingsaanvraag moeten worden doorlopen. Als de ontheffingsaanvraag betrekking heeft op Habitatrichtlijnsoorten en/of vogels met vaste rust- en verblijfplaats dienen ook de ADC criteria te worden doorlopen. Deze worden hieronder toegelicht.

Alternatieven (geen andere bevredigende oplossing)

De toetsing van dit criterium houdt in dat er een onderzoek naar alternatieven of alternatieve locaties moet zijn gedaan of alsnog moet worden uitgevoerd. Met "geen andere bevredigende oplossing" wordt niet alleen bedoeld dat er geen alternatieve locaties beschikbaar zijn. Ook alternatieve oplossingen voor het probleem dat aan plannen ten grondslag ligt moeten worden onderzocht. In het geval van bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe woonwijk moet ook worden

onderzocht of niet op andere wijze in de woningbehoefte kan worden voorzien. Als er een reëel alternatief voorhanden is waarbij het belang van de betreffende soort(en) niet in het geding is, moet voor dat reële alternatief worden gekozen. Dan is toetsing aan de beide andere criteria niet langer nodig. Omgekeerd is het zo dat, als er geen reëel alternatief is, daaruit niet kan worden geconcludeerd dat er dan noodzakelijkerwijze sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. De vraag of hiervan sprake is dient los van de beide andere criteria te worden beantwoord.

Dwingende redenen van groot openbaar belang

De toetsing van dit criterium houdt onder meer in dat sprake moet zijn van een algemeen belang en dus niet van een particulier belang of een individueel belang. Onder dwingende redenen van groot openbaar worden verstaan:

- (b) Bescherming van Flora en fauna;
- (c) Veiligheid luchtverkeer;
- (d) Volksgezondheid en/of openbare veiligheid (bv. overstromingen, criminaliteit, ziekten);
- (e) Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor milieu wezenlijke effecten.

Met de wijziging van augustus 2009 geldt dat voor soorten die zijn aangewezen onder de Habitatrichtlijn (o.a. vleermuizen) en vogels met vaste rust- en verblijfplaats voor een beperkt aantal redenen ontheffing kan worden verkregen. Voor habitatsoorten kan ontheffing aangevraagd worden voor belangen b, c, d en e. Voor vogels uitsluitend voor b, c en d. Met ingang van augustus 2009 is het niet langer mogelijk om ontheffing aan te vragen voor zeer strikt beschermde soorten en/of vogels in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Compensatie t.b.v. waarborgen gunstige staat van instandhouding

Bij de ontheffingsaanvraag zal altijd moeten worden beargumenteerd dat de ingrepen geen negatieve gevolgen hebben voor de gunstige staat van instandhouding van de soort. Is compensatie noodzakelijk, maar niet mogelijk dan wordt afbreuk gedaan aan het streven de betreffende soorten in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De ontheffingsaanvraag zal dan worden afgewezen. Als er geen reële alternatieven zijn en sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, zullen zowel mitigerende als compenserende maatregelen worden voorgeschreven. Steeds zal als voorwaarde worden gesteld dat zoveel mogelijk voorkomen moet worden dat beschermde dieren en planten als gevolg van de ingrepen schade ondervinden. Specifiek voor vleermuizen kan dit betekenen dat er op een bepaalde manier gesloopt moet worden en gedurende een bepaalde periode. Ter compensatie kunnen vleermuiskasten worden opgehangen en kan de nieuwbouw 'vleermuisgeschikt' worden gemaakt. In voorkomende gevallen dienen deskundigen de dieren weg te vangen en elders weer uit te zetten in een voor die dieren geschikt biotoop, bijvoorbeeld in een nieuw ingericht compensatiegebied. Verplaatsing wordt altijd beschouwd als uiterste redmiddel, die pas toegepast worden als alle mogelijkheden om schade te voorkomen en te compenseren zijn benut.

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

(Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur

De provincie Zuid- Holland gaf tot nu toe in de streekplannen (RR2020) en de Nota Regels voor Ruimte aan welke zaken richtinggevend waren voor de toetsing van gemeentelijke bestemmingsplannen in het kader van de (voormalige) goedkeuringsbevoegdheid voor die plannen. Inmiddels is een nieuw ruimtelijk beleidskader opgesteld, de provinciale structuurvisie. Hierin wordt aangegeven welke zaken de provincie van provinciaal belang vindt. De basis daarvoor ligt in de integrale hoofdopgaven die zijn benoemd in de provinciale structuurvisie. Een van de opgaven binnen de structuurvisie betreft de realisatie van een complete ecologische hoofdstructuur. De verordening geeft specifiek uitwerking voor een aantal hoofdopgaven.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn (*bron: Spelregels EHS, Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2007*). De in de verordening aangewezen gronden moeten bij het bestemmingsplan worden beschermd tegen significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden. Voor zoekgebieden mogen geen belemmeringen worden opgeworpen. Ontheffingen zijn slechts sporadisch mogelijk en compensatie is verplicht.

Samenvattend zijn de volgende aandachtspunten t.b.v. natuurkwaliteit te benoemen:

- Zowel de actuele natuurwaarden als het vastgelegde natuurdoel zijn relevant;
- Natuurwaarden worden in de EHS primair afgemeten aan doelsoorten en natuurlijkheid (de kwaliteitscriteria van natuurdoeltypen);
- Behoud en ontwikkeling van natuurwaarden zijn afhankelijk van het voldoen aan een reeks van randvoorwaarden (vooral t.a.v. bodemgesteldheid, waterkwaliteit, processen in de omgeving, minimumoppervlak en beheer);
- Lokale ingrepen kunnen (negatieve) effecten hebben op drie schaalniveaus: lokaal, regionaal (kernegebied van de EHS) en landelijk (hele EHS);
- De vervangbaarheid van natuur hangt af van meerdere ecologische aspecten. Daarnaast kunnen ook nationale beleidsambities relevant zijn.

Over de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS word in de verordening ruimte aangegeven: "De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze zijn te vinden in het 'Natuurbeheerplan Zuid-Holland (2009),

het 'Handboek Natuurdoeltypen (2002)' en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden". Voor het bepalen van effecten wordt daarom gekeken naar de natuurbeheertypen uit het natuurbeheerplan. Deze mogen niet verslechteren naar aanleiding van de voorgenomen alternatieven. Binnen de Provincie Zuid Holland wordt ook wel gesproken van PEHS (Provinciale Ecologische Hoofdstructuur). Bij aantasting van de PEHS kan een compensatieverplichting worden opgelegd.

Compensatiebeginsel Natuur en Landschap

Het Compensatiebeginsel Natuur en Landschap is bestuurlijk vastgesteld door de Provincie Zuid-Holland in 1997. Het geldt als aanvulling op en versterking van het reguliere wetgeving- en -beleidsinstrumentarium voor natuur en landschap. Relevant voor ruimtelijke ontwikkeling van is dat dit beginsel voorziet in de bescherming van biotopen van zogenaamde 'Rode Lijstsoorten'. Dit zijn soorten die zeldzaam zijn of bedreigd worden in het voortbestaan. Rode lijstsoorten hebben echter geen juridische status, maar een beleidsmatige aanwijzing. Het Compensatiebeginsel geldt als goedkeuringscriterium in de bestemmingsplanbeoordeling door de Provincie. In de toepassing van dit beginsel is de Provinciale overheid overigens in de regel niet zelf actief binnen stedelijk gebied. Door inspraak van burgers en belangengroepen kan de Provincie hiertoe wel geactiveerd worden. In beginsel wordt uitgegaan van het 'nee, tenzij benadering'. Dit impliceert dat ruimtelijke ingrepen ten koste van beschermde biotopen/soorten alleen worden toegestaan indien het maatschappelijk belang aantoonbaar is van de voorgenomen activiteit, negatieve effecten zoveel mogelijk worden gemitigeerd en de overige effecten worden gecompenseerd. De stappen die in een compensatieprocedure moeten worden doorlopen zijn uitgewerkt en toegelicht in de 'Spelregels EHS'. Deze spelregels worden vertaald in een provinciale beleidsregel die het huidige 'Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)' zal vervangen. Deze beleidsregel zal tegelijkertijd met de provinciale structuurvisie en de provinciale verordening Ruimte worden vastgesteld.

Bijlage 3: impressies Lijnbaankwartier

